

Máme fenu a psa hovawarta. Fena má bohužel už v osmi měsících špatné kyčle. Protože je nemůžeme chovat odděleně musíme nechat jednoho z nich vykastrovat a nemůžeme se rozhodnout kterého. Můžete nám poradit?

Jestliže má fena velkého plemene psa v tomto raném věku rentgenologické příznaky dysplazie kyčelního kloubu, štěňata by mít neměla, protože tato vada je z části dědičná. Březost může zhoršit i dysplazii samotné feny, protože v tomto období se zvýší její hmotnost a tím jsou i více zatěžovány klouby.

Psi obojího pohlaví by se měli kastrovat až po dosažení pohlavní a sociální dospělosti. V tomto období už má zvíře vytvořené tělo a výraz svého pohlaví a funkce pohlavních hormonů se omezuje na rozmnožování. Jestliže dojde ke sterilizaci zvířete dříve, může mu zůstat štěněčí výraz, jemná srst, v extrémních případech se objevují disproporce v růstu těla a hlavy. Feny se doporučuje kastrovat po prvním hárání. To přichází většinou ve věku osmi až dvanácti měsíců. Obecně platí, že u menších plemen psů se pohlavní dospělost dostavuje dříve a u větších plemen psů později. Při provedení tohoto chirurgického zákroku po prvním hárání se výrazně snižuje i riziko vzniku nádorů mléčné žlázy. Při operaci až po druhém a dalším hárání není tento efekt už tak výrazný. Při současném odstranění dělohy zároveň zamezíme pozdějšímu vzniku zánětu tohoto orgánu, který může být až život ohrožující, zvláště v případech, kdy je děložní krček uzavřený a hnisavá tekutina se hromadí uvnitř dělohy, čímž se zvyšuje tlak na stěnu dělohy a může dojít až k jejímu prasknutí.

Kastrace feny se v naprosté většině případů v České republice provádí laparotomicky, tzn. otevřením dutiny břišní. Hlavním úkolem operátora je odstranit oba celé vaječníky, tzn. provést tzv. ovariektomii. Ta je většinou doplněna i o odstranění dělohy, tzn. provedení ovariohysterektomie, z výše uvedených důvodů. Na našem pracovišti upřednostňujeme chirurgický přístup v linea alba, tzn. uprostřed zesponu břicha, který umožňuje dobrou kontrolu orgánů uvnitř. Kastrace fen provádíme v inhalační anestezii. Rána je většinou velikosti třetiny délky celé dutiny břišní. Kožní stehy vyndáváme desátý až dvanáctý den po kastraci. Ke komplikacím dochází velmi zřídka.

Na rozdíl od feny je u psa trochu těžší určit, zda už je pohlavně dospělý. Proto se samci kastrují po dosažení věku jednoho roku. U psa je možno sterilizaci provést dvěma způsoby. V našich podmínkách častější je odstranění obou varlat. Je-li samec kryptorchidní, tzn. že nemá obě varlata sestouplá v šourku, je nutné při kastraci odstranit i varle, které je mimo šourek. Na naší klinice provádíme preskrotální metodu kastrace. Při ní je řez veden vepředu před šourkem a obě varlata jsou vyjmuta přes jednu operační ránu, která je uzavřena dvěma až třemi stehy dle velikosti varlat. U menších psů šourek necháváme, u větších plemen hrozí nadměrná tvorba tekutiny v prázdném šourku, který je potom bolestivý, proto jej většinou odstraníme také. Prázdný šourek se postupem času zmenšuje, až skoro zmizí. Stehy opět vyjímáme desátý až dvanáctý den. Výskyt komplikací je ještě nižší než u fen. Druhou metodou sterilizace je podvázání chámovodů, vývodných cest samčího pohlavního ústrojí. Tento zákrok vyžaduje bilaterální přístup. Varlata zůstávají v šourku a na první pohled není nic patrné. Tato metoda není moc užívaná, protože psi se kastrují nejčastěji ne preventivně, ale kvůli tzv. benigní hyperplazii prostaty, která postihuje samce ve vyšším věku. V tomto případě je nutné odstranit hormonální stimul působící na prostatu, proto se odstraňují varlata.

U koček platí stejná pravidla. Kastrovat můžeme zvíře pohlavně dospělé. U samic po prvním mrouskání, což je většinou okolo sedmého měsíce věku. Kočky narozené na podzim mohou ale začít mrouskat už následující jaro, protože je výrazně stimuluje prodlužující se den. Kočky narozené na jaře, ale nejsou na podzim ještě dostatečně vyspělé, navíc se začíná zkracovat

den, což tlumí jejich pohlavní aktivitu, a tyto začnou prvně mrouskat také až další jaro, tedy skoro ve věku jednoho roku. U koček odstraňujeme většinou pouze vaječníky, protože onemocnění dělohy jsou u nich ojedinělá. Průběh operace je stejný jako u feny. Kocouři dosahují pohlavní dospělosti, když začínají značkovat. Tzn. že obcházejí svoje teritorium a značkují si ho výrazně zapáchající močí. U kocourů odstraňujeme varlata řezy vedenými kůží šourku. Tyto dvě rány se většinou nešíjí, aby mohl případný sekret tvořící se po zákroku v šourku volně odtékat. U kocourů se prázdný šourek také zmenšuje až zmizí. I kočky snášejí kastraci velmi dobře.

Ale zpět k Vašemu dotazu. Jednoznačně bych Vám doporučila nechat vykastrovat fenu. Je to sice spojeno s vyššími finančními náklady než kastrace psa, delší anestezie a větší spotřeba šicího materiálu, ale z hlediska prevence výskytu onemocnění psů ve vyšším věku je kastrace feny výhodnější. Zabráníte tím také nechtěnému nakrytí jiným psem. Svého psa navíc můžete uchovnit a používat ke krytí jiných fen.

MVDr. Lucie Grégrová
Animal clinic